

ӘРТҮРЛІ. РАЗНОЕ.

Адам және Заң

ҚЫЛМЫСТЫҚ ПРОЦЕСТІ ЖАҢҒЫРТУ

Президенттің тапсырмасы бойынша 2021 жылдан бастап полиция, прокуратура және сот арасында өкілеттіктерді нақты бөлуді көздейтін қылмыстық процесті реформалау жүргізілуде. Мемлекет басшысы өз Жолдауында қазақстандық үш бұйында модель экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының үлгісі бойынша құрылуы тиіс екенін атап өтті.

Бұл елдерде қылмыстық процестің мақсаты – сапалы және уақтылы сот төрелігі, әр орган өз міндеттерін орындайды. Атап айтқанда, полиция – қылмысты анықтау, жолын кесу, дәлелдемелерді жинау және бекіту, прокуратура – әрекетті саралау, негізгі іс жүргізу шешімдерін қабылдау және айыптау, сот-жаза тағайындау және тергеу органдары мен прокуратураның әрекеттеріне шағымдарды қарау. Бұл ведомстволық қызығушылықты жояды және қылмыстық процестің заңдылығын қамтамасыз етеді. 2021 жылы басталған және қылмыстық істер бойынша прокурордың негізгі іс жүргізу шешімдерін келісуден және бекітуден тұратын үш бұйында модельді іске асырудың бірінші кезеңі азаматтардың конституциялық

құқықтарының бұзылуын барынша азайтуға мүмкіндік берді. Реформалар басталғанға дейін тергеуші мен анықтаушы қорытынды шешімдерді өз бетінше қабылдады және прокурорға тексеруге жіберді, жаңа модельге сәйкес олардың шешімдері бірқатар шешімдер бойынша прокурор келіскеннен және бекіткеннен кейін ғана заңды күшіне енеді. Бүгінгі таңда осы бағыттағы жұмыстар жалғасуда, Сәтбаев қаласының прокуратурасымен 443 шешімнің 30 шешімі бойынша бекітуден бас тартты, қылмыстық процесске қатысушылардың құқықтары қорғалды, қадалау актілері енгізілді. Ағымдағы жылдың басынан бастап екінші кезең іске асырылуда, оған сәйкес прокурорлар аса ауыр санаттағы қылмыстық істер бойынша қоры-

тынды айыптау актілерін дайындайды, бұрын аталған құжаттарды тергеу органы дайындаған. Өткен кезеңде қала прокуратурасы аса ауыр санаттағы қылмыстар болып табылатын өлтіру және көмелетке толмағандарды жыныстық тиіспеушілікке қарсы қылмыстық істер бойынша 5 айыптау актісін дайындады, олар сотқа жолданды және мәні бойынша қаралды.

Айта кету керек, келесі жылдан бастап прокурорлар сыбайлас жемқорлық қылмыстары бойынша, ал 2024 жылдан бастап барлық басқа санаттар бойынша айыптау актілерін жасайтын болады. Осылайша, қылмыстық процестің жаңа моделі қорғам мүдделері мен адам құқықтарын қорғау арасындағы қажетті теңгерімді сақтауға мүмкіндік береді, әділ сот төрелігін қамтамасыз етудің негізгі болып табылатын тежемелік әрі тепе-теңдіктің тиімді жүйесін жасайды.

А.СМАГУЛОВ,
Сәтбаев қаласы прокурорының орынбасары.

Дәрігер кенесі

ҚАНТ ДИАБЕТИ

Ұйқы безі – асқазанның астынада, он екі елі ішектің сол жағына таман орналасқан, ас қорыту сөлін бөліп шығаратын аса маңызды ішкі секрециялық без. Ұйқы безі клеткалары өз ішінен В клеткалар, А клеткалар, С клеткалар және D клеткалар болып бөлінеді. Мұның ішінде В клетканың мөлшері ең көп болып шамамен 60 пайызын ұстайды. Ол қандағы қанттың мөлшерін текшейтін инсулинді бөліп шығарады. Әдетте астың құрамындағы түрлі элементтер бауырда қанға айналғаннан кейін, жоғарыдағы клеткалар шығарған инсулин арқылы түгелдей энергияға айналады да ағзаларға жеткізіледі. Ал, ұйқы безіндегі В клеткалары зақымдалу себебінен немесе санының аздығынан, астың энергияға толық айнала алмауы себебінен ағзада қанттың үздіксіз артуы пайда болады.

Қант диабеті – ұйқы безінің бета-клеткаларының инсулинді аз мөлшерде шығаруымен, яғни ағзадағы инсулин гормонының жетіспеушілігіне байланысты қант алмасуының бұзылуымен сипатталады. Негізгі себептеріне ең алдымен дұрыс тамақтанбау, қантқа тез айналатын көміртегі бар тағамдарды көп пайдалану, дене еңбегімен айналыспау жатады. Қант диабеті туа және жүре пайда болады. Бүгінгі таңда адамдар денсаулығына әсер етуші бірден-бір фактор – айналады олардың ластануы, химиялық өндірістен тарайтын зиянды қышқылдардың кеңінен таралуы өзекті мәселеге айналып отырғанын да атап өту қажет. Қант диабеті жас талға-

майды. Дегенмен, қарт адамдарда көбірек кездеседі. Ағзаны қоректендіретін қан тамырларының, әсіресе ұйқы безіне кететін тамырлардың қан жүргізу қабілетінің азаюынан туындайды. Қант диабеті кезінде бауырда, бұлшықеттерде глюкозадан гликогеннің түзілуі азаяды да, глюкоза бос күйінде сақталып қалады және глюкозаның пентоздық-фосфаттық жолмен тотығуы нашарлайды. Ал, нуклеин мен май қышқылдарының түзілуі үшін гликогосинтезға ферменттерінің белсенділігі қажет. Жил шөлдеу және жиі зәр шығару, жиі ашығу, соған қарамастан салмақты тез жоғалту, қандағы қанттың жоғары болуы, үнемі шоршау немесе әлсіздікті сезіну, көз көруінің нашарлауы, бас айналу, аяқ-қолдарда ұйып-шаншу сезімінің үдеуі, құлпылау ауруларының баяу өмделуі, терінің қышуы, денеде өртүрлі жаралар көбейіп, баяу жазылуы қант диабетінің ерекше белгілері болып табылады. Сонымен бірге, диабет кезінде адамның есте сақтау қабілеті мен мидың басқа да қызметтері бұзылады. Жүрек-қан тамыр аурулары, инсульт қаупін тудыруы мүмкін. Ерлер мен әйелдер арасындағы жыныстық жағдайына да кері әсерін тигізеді.

Қант диабеті ауруы инсулинге тәуелді және инсулинге тәуелсіз болып екі түрге бөлінеді. Инсулинге тәуелді түрі балалар мен жастарда кездесетін диабет инсулиннің бездік жетіспеушілігінен дамиды. Қанда инсулиннің мөлшері аздап қана төмен немесе тіпті қалыпты деңгейде бола береді. Сырқаттар қанша тамақтанғын, өлденсе де арып-азып, жүдейді. Инсулинмен емделмеген жағдайда кетоацидоз дамып, адамның өліміне дейін жеткізеді.

Охжунжә ҚҰРИШБАЕВ,
№2 отбасылық денсаулық орталығының меңгерушісі.

сезініп, әсерленбейтін жүрек. Мұндай жүрек Құран Кәрімде «мер басылған жүрек» деп сипатталады. Бұл Алла Тағаланың ескертпелеріне құлақ аспайтын, көкірек көздері кер болғандықтан ақиқатты көре алмайтын адамдардың жүрегі. Құран Кәрімде Алла Тағала былай дейді: «Расында көпірлерді ескертсең де, ескертпесен де, бірі бір (ескертуді аларға пайда бермейді). Олар иман келтірмейді. Алла олардың жүректері мен құлақтарына мөр басып, бекітіп тастаған. Көздерінде де перде бар» (Бақара сүресі, 6-7 аяттар).

6. Ауру жүрек. Қасиетті Құранда былай айтылған: «Олардың жүректерінде ауру бар. Алла олардың ауруын күшейте түседі» (Бақара сүресі, 10-аят). Ислам ғалымдары жүрек ауруларын итиқады және ахлақи тұрғыдан екіге бөліп қарастырады. Осыған байланысты имансыздық, екіжүзділік, ортақ қосу, надандық және күмен келтіру сынды иманға қатысты адыстарының әрекеттерін «итикади сырқаттар» деп, алшақтығын құты болу, күнә істеу құмарлығы, қорқақтық, сараңдық, риякерлік, текапарлық, көктем, көрәналма, уышылық және дүниеқұмарлық сынды жағымсыз қасиеттерді «ахлақи сырқаттар» деп түсіндірген. Бұл сырқаттар имансыз, екіжүзді және напсісінің жетегінде жүрген кейбір мұсылман пенделердің жүректерінде болады.

Жүректің сырқаты өткіні. Өйткені, алғашқы кезде ешқандай жүрекке ауру болмайды. Сол себепті, жүректегі кез-келген сырқаттан Алланың жәрдемімен айығуға болады. Пайғамбарымыз (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) бір хадисінде ала баласы қияметте жауапқа тартылғанда Алла Тағала оның түр-әлпеті мен дене бітіміне емес, жүрегі мен амалына қарайтындығын баяндайды. Сондықтан, ешбір мал да, жан да пайда бөре алмайтын сол бір ұлы күнге сау жүреппен баруды Алла Тағала барша мұсылман пендеге нәсіп еткені!

Бауыржан АМАНГЕЛДІҰЛЫ,
Балмағанбет БАЛҚЫШАЙҰЛЫ
мешітінің ұстазы.

ХАБАРЛАНДЫРУ

Сәтбаев қаласында кресло-арбамен және жеке көмекшінің қызметтерімен қамтамасыз етуде көрсеткіштері бар, қозғалысында қиындықтары бар 1, 2 топтағы мүгедек адамдарды қолдау бойынша қосымша шара болып табылатын инвентазия қызметі бар екенін хабарлаймыз.

Инвентазия қызметін алу үшін мүгедектігі бар адамдар «Сәтбаев қаласының жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімі» ММ-сіне келесі құжаттарды өткізу қажет:

1. Өтініш;
2. Жеке куәлігінің көшірмесі;
3. Дәрігерлік-консультациялық комиссияның қорытындысы;
4. Мүгедектігі туралы анықтаманың көшірмесі.

Мекен жайымыз: **Сәтбаев қаласы, Наурыз көшесі, 148 үй, 9 кабинет, байланыс телефоны: 3-39-58.**

ОБЪЯВЛЕНИЕ

В городе Сатпаев функционирует служба инвентазия, которая обслуживает лиц с инвалидностью, являющаяся дополнительными мерами по поддержке лиц с инвалидностью 1, 2 группы, имеющих затруднения в передвижении, имеющих показатели в обеспечении услугами кресла-коляски и индивидуального помощника.

Для получения услуги Инвентазия, лицам с инвалидностью необходимо предоставить в ГУ «Отдел занятости и социальных программ города Сатпаев» следующие документы:

1. Заявление;
2. Копия удостоверения личности;
3. Заключение врачебно-консультационной комиссии;
4. Копия справки об инвалидности.

Адрес: **город Сатпаев, улица Наурыз, дом 148, кабинет 9, контактный телефон: 3-39-58.**

Директор-бас редактор – ИЛҰСОВА Нурия Анварбековна

МЕКЕНЖАЙЫМЫЗ: Сәтбаев қаласы, Мәңгілік ел, 21А, кв. 1А. Телефон: 3-47-15, факс: 3-33-62, электронды пошта: sharaina2002@mail.ru.

Редакция 14 қаріппен терілген 2 компьютерлік беттен асатын мақалаларды қабылдамайды

Көлемі – 2 б.т.

Таралымы – 1000

Тапсырыс – 1241

Газетті жеткізіп беру: /Доставка газеты: тел.: 3-47-15

Газет «Шарайнаның» компьютер орталығында теріліп, беттелді.

«ASU» баспа үйі» ЖШС сенімгерлік басқаруындағы «Сыр медиа» ЖШС баспаханасында басылды.

Шарайна

29.07.2022

Поздравляем!

Администрация и коллектив ТОО «Сәт Тазалық» поздравляют своих работников

Гулназ Базарбековну МАКАЖАНОВУ,

Айгуль Жаксылыковну БЕСИМОВУ,

Кадыра АЛЫПКАШОВА,

Марину Николаевну ПЕТУХОВУ,

Айжан Серикбаевну СЕЙЛОВУ

с днем рождения и желаю крепкого здоровья, благополучия, добра, оптимизма, успехов. Пусть в жизни будет много улыбок, солнечно-го света и радости, а в доме живет счастье!

НАСЛЕДСТВО

● 2021 жылдың тамыз айының 08 күні қайтыс болған Зейнуллина Ахар Маратовнаның атынан мұралық істің ашылуына байланысты, барлық мүдделі тұлғаларды Сәтбаев қаласы, Абай көшесі, 41 үйде орналасқан нотариус М.А.Абикеноваға нотариалдық кеңсесіне келуін сұрайды, тел. 87771327809.

● 2022 жылдың мамыр айының 30 күні қайтыс болған Байбұлова Жумақұл Баймағамбетовнаның атынан мұралық істің ашылуына байланысты, барлық мүдделі тұлғаларды Сәтбаев қаласы, Абай көшесі, 41 үйде орналасқан нотариус М.А.Абикеноваға нотариалдық кеңсесіне келуін сұрайды, тел. 87771327809.

● После смерти Тулеубаевой Айсылу Кожакановны, дата смерти 27.07.2020 года, открылось наследственное дело. Всем заинтересованным лицам обращаться к нотариусу Айбуловой А.И. по адресу: город Сатпаев, пр. академика Каныша Сатпаева, дом 115, кв. 19 телефон 3-46-77.

● После смерти Тулеубаева Бахита Садуақасовича, дата смерти 02.07.2022 года, открылось наследственное дело. Всем заинтересованным лицам обращаться к нотариусу Айбуловой А.И. по адресу: город Сатпаев, пр. академика Каныша Сатпаева, дом 115, кв. 19 телефон 3-46-77.

● После смерти Сайдыльдиновой Гульжан Есенгельдиевны, умершей 17.10.1993 года, открыто наследственное дело. Всем заинтересованным лицам обращаться по адресу: город Сатпаев, пр.академика Каныша Сатпаева, 115-39. Нотариус Кажмаганбетова А.Т., тел.3-38-35.

● После смерти Сатина Бурабая, умершего 29.04.2021 года, открыто наследственное дело. Всем заинтересованным лицам обращаться по адресу: город Сатпаев, пр.академика Каныша Сатпаева, 115-39. Нотариус Кажмаганбетова А.Т., тел.3-38-35.

● После смерти Шагиевой Надежды Владимировны, умершей 23.01.2022 года, открыто наследственное дело. Всем заинтересованным лицам обращаться по адресу: город Сатпаев, пр.академика Каныша Сатпаева, 115-39. Нотариус Кажмаганбетова А.Т., тел.3-38-35.

● После смерти Щербанюк Людмилы Ивановны, умершей 13.02.2022 года, открыто наследственное дело. Всем заинтересованным лицам обращаться по адресу: город Сатпаев, пр.академика Каныша Сатпаева, 115-39. Нотариус Кажмаганбетова А.Т., тел.3-38-35.

● После смерти Кажекова Асата Жанатановича, умершего 26.02.2022 года, открыто наследственное дело. Всем заинтересованным лицам обращаться по адресу: город Сатпаев, пр.академика Каныша Сатпаева, 115-39. Нотариус Кажмаганбетова А.Т., тел.3-38-35.

● После смерти Заики Валентины Викторовны, умершей 22.08.2011 года, открыто наследственное дело. Всем заинтересованным лицам обращаться по адресу: город Сатпаев, пр.академика Каныша Сатпаева, 115-39. Нотариус Кажмаганбетова А.Т., тел.3-38-35.

● После смерти Есова Айтжана Дарибевича, умершего 24.03.2022 года, открыто наследственное дело. Всем заинтересованным лицам обращаться по адресу: город Сатпаев, пр.академика Каныша Сатпаева, 115-39. Нотариус Кажмаганбетова А.Т., тел.3-38-35.

● После смерти Танатовой Розы Сатаровны, умершей 28.03.2012 года, открыто наследственное дело. Всем заинтересованным лицам обращаться по адресу: город Сатпаев, пр.академика Каныша Сатпаева, 115-39. Нотариус Кажмаганбетова А.Т., тел.3-38-35.

● После смерти Гатальского Василия Никифоровича, умершего 21.03.2022 года, открыто наследственное дело. Всем заинтересованным лицам обращаться по адресу: город Сатпаев, пр.академика Каныша Сатпаева, 115-39. Нотариус Кажмаганбетова А.Т., тел.3-38-35.

* Газеттің басылу сапасына баспахана жауап береді. Ответственность за качество печати несет типография.
* Газетте жарияланған мақала авторларының пікірі редакцияның түпкілікті көзқарасы болып табылмайды. Опубликованные материалы не отражают точку зрения редакции.
* Мақалалардың нақтылығына автор жауапты. За достоверность материалов ответственность несет автор.
* Жарнаманың дұрыстығына жарнама беруші жауапты. Претензии по рекламе предъявлять рекламодателю.
* Қолжазбалар қайтарылмайды – Рукописи не возвращаются
* Газет аптасына 1 рет шығады – Газета выходит 1 раз в неделю
* Материал ақылы (А) Материал платный.

Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат Министрлігінің ақпарат және мұрағат комитетінде тіркелген.
Күнлік №12372-Г 28.03.2012ж.

Құрылтайшы: «Байлық Инновация»
Жауапкершілігі шектеулі серіктестігі.

Редакция газеты «Шарайна»
БИН 0504400002633, ИИК КЗ718560000000005311
БИК КСЖВКЗХХ, КБЕ 17
Жезказғанский филиал
АО «БанкЦентрКредит» г.Жезказған.